

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVII.

Ч. 19. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 25-го січня 1939.

No. 19. Jersey City, N. J., Wednesday, January 25, 1939.

VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИ В А ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“ Вільям 4-0237. — Тел. У. Н. Соколу Вільям 4-1018. 4-0697.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВРЯТОВАНІ З ЛЕТУНСЬКОЇ КАТАСТРОФИ ПРИБУЛИ ЦІЛІ ДО НЬО ЙОРКУ

НЬО ЙОРК. — На вантажному кораблі „Ессо Бейтаві“ прибули десять осіб, чоловіків і жінок, які врятувалися з розбитого літака „Кавалір“ тим, що десять годин пливали в рятункових поясах по морі, аж поки не знайшов їх згаданий корабель. Літак „Кавалір“, що належить до Імперіал Ервейс, у половині шляху з Нью Йорку до Бермуд під тягаром льоду, що почав формуватись на моторі, став звільнювати лет. Пілота побачив небезпеку і звелів надати радіо-депешу про положення та про загрозу. Кілька хвилин пізніше літак опустився на морі. Залюга літака звеліла 8 пасажирів безпробовно опустити літак і натягнути рятункові пояси. Літак скоро пішов під воду, а 8 пасажирів і 5 осіб задогні опинились на розбурханих хвилях моря. На щастя, літак опустився на теплий водах Голф Стриму, і наші всі були би померзли. Проте не всі вони врятувались. Один старший чоловік був тяжко ранений і по двох годинах пішов під воду на очах своєї жінки. Два інші померли з виснаження.

Довге очікування помощи.

Решта, в числі десять осіб, створили коло і так розпочали безнадійно вичікувати помощи. Так чекали вони десять годин, аж вантажний корабель „Ессо Бейтаві“ знайшов їх серед ночі та забрав на чердак. У часі тих довгих годин вони переживали жахливі речі. Деякі з них старались потішити себе тим, що співали. Раз проїхав недалеко них корабель, та не заїхав їх. Безнадійність опанувала їх серця. Коли другий раз з'явився корабель, два чоловіки поплили напроць нього. Колиб не це, то і цей другий корабель був би проїхав мимо них. Надлюдськими криками вони звернули на себе його увагу. Він забрав їх на чердак і всі щасливо прибули до Нью Йорку, де очікувала кожного з них родина.

„НОЦ В ПОЛЬСЦЕ“ З ПЕРЕШКОДАМИ.

НЬО ЙОРК. — Минулої п'ятниці поляки Нью Йорку й околиці справляли в готелі „Валдорф Асторія“ „Ноч в Польсці“. Мав це бути великий бал, з чисто польською програмою, з ціллю зблизити польські кола з вищими класами Америки. Місцевий „Нови Свят“ пише про ту „ноч“, що „фреквенція гостей трохи завела, зате не завели наші приятелі, бо у вході до готелю роздавано розкидки Злучених Товариств Чехо-Словаччини, в Котрих протестовано проти забрання чехам чеського героя Яносіка, і розкидки українців, спрямовані проти Польщі“.

РУЗВЕЛТ ВИДВИГАЄ „ПРОГРАМУ ЗДОРОВ'Я“.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт пропонує перед конгрес широко закрену програму, що має на цілі піднести рівень здоров'я всіх класів американської суспільності. В проєкті говориться, що хвороби є причиною величезних витрат, які обнижують американський життєвий рівень.

НАЗНАЧАЮТЬ НОВИЙ ПРОЦЕС ДЛЯ ГАЙНСА.

НЬО ЙОРК. — Хоч політичний лідер Тамані Голу, Гайнс, перший раз викрутився від засуду за здогдані зносини з ньюйорськими генгстерами і рекетірами через те, що суддя Пекора на основі певних технічних недомогань викинув справу з суду, то оточений прокуратор Томас Дьюї приготував ще один процес і хоче починати цілу справу наново. Для тої справи вже назначено двох присяжних суддів. Добір суддів поступає далі.

НАУЧКА ДЛЯ КОНСУЛІВ.

НЬО ЙОРК. — Апеляційний суд, розглядаючи справу приїзду до Америки англійського комуніста Джана Страча, сказав, що американський консуль в Лондоні не повинен був давати Страчеві віза в Лондон, коли не хотів цього робити. Але коли Страчей уже купив корабельну карту і приїхав до ньюйорського порту, то консуль не мав права уневажнювати віза. Бо через те він тільки безпотрібно наражує пасажирів на витрати.

ЩО ЧЕРВОНИМ У ГОЛОВІ.

НЬО ЙОРК. — Ньюйорські комуністи мали минулого понеділка своє масове віче в Медісон Сквер Гардені. З віча вони вислали жадання до Вашингтону, щоб уряд дозволив Америці експортувати зброю еспанським „льоялістам“. Бесідники таврували Герберта Гувера, Герста, Мозеля, Когліна і Даеса та говорили, що вони хочуть потопити американський прапор, а вивісити фашистський. У той час ціла п'ятформа була удекорована червоними прапорами.

„ПОЧУВАЄТЬСЯ ЯК ЧОРТ“.

Так висказав свої почування сенатор Картер Глас з Вірджинії, коли йому справили вчорашні уродни зприводу 81. річчя. Як його хвалили за його публічну роботу, він розплакався, кажучи, що не може витримати, як його хвалять.

МАЮТЬ СТАВИТИ ШЕ ОДИН МІСТ МІЖ МЕНГЕТЕНОМ І БРУКЛИНОМ.

Автомобільний рух між дільницями Нью Йорку Менгетеном і Брукліном такий великий, що мости між ними все переповнені. Це заставляє місто думати про збільшення дубових засобів між цими дільницями. Одні інженіри пропонують будувати великого тунелю для авт, а інші радять виставити між ними ще один міст. Новий міст мав би повстати між долінською, кінчиною Менгетену, Бетері Плейс, та Брукліном і мав би коштувати 41 мільон доларів. Прихильники цього проєкту кажуть, що тунель між цими дільницями коштував би два рази стільки.

НАПОЇЛИ НЕМОВЛЯ ВИНОМ.

Два комірники в місті Четем (Канада) напоїли 29-місячну дитину вином до тої міри, що вона впилась і показувала „штучки“. Дитина була оставлена родичами в „опіці“ Гері Дейвіса, літ 26, і Вільяма Словна, літ 43, отже в опіці таких, що повинні мати розум. Родичі дитини казали „п'їстунів“ негайно арештувати, а суддя Арнолд надіслав кожного по три місяці в'язниці, жалуючи, що закон не дозволяє всути їм хоч по пів року кари.

ФАБРИКА НА РЕЙКАХ.

У Швейцарії почали будувати нову фабрику літаків. Найоригінальніше буде те, що будинок тієї фабрики не буде спиратися на фундаментах у землі, лиш на вальцях. Площа, що на ній стане будинок фабрики, буде уладжена на взір ситківкового току, причому в цемент виступає сталеві рейки, по яких зможуть ховатися вальці. На випадок потреби фабричні гаї можна буде пересунути в місяці; їх тягнутимуть трактори. Фундаменти з рейками мали забезпечити фабрику перед летунськими налетами. Буде це перший цього роду будівельний експеримент.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА УКРАЇНЦІВ.

Незловлений покищо генстер переняв на вулиці середмістя Гемілтоні (Канада) трока Горонто Соседж Ко., якої власником є загально відомий п. Б. Паславський, „український ковбасний король“, і під загрозою револьверу оґрабив візника М. Чайковського за \$60 і грузовика. Грузовик поліція знайшла пізніше покинений за містом, але по бандиті й слід пропав.

НЕ МАВ КОГО ПРОСИТИ...

Алек Мирей украв на вулиці чужий грузовик. Грузовик чомусь не подобав собі нового „власника“ і почав протестувати кашляти й чихати, а потім зовсім відмовився їхати. Зажурений Мирей спинив першого надходячого чоловіка, що виглядав на механіка, та попросив його нарахувати мотор. Тим проходом явився сам власник грузовика, який велів негайно злодія арештувати. Та помилка коштує Алекка пів року волі, бо пішов до в'язниці.

ПРОВАЛ БЕЗБОЖНИЦЬКОЇ АКЦІЇ.

Советська преса признає, що акція безбожників у СС-СР зовсім провалилась. Перед святами Різдва Христового „союз безбожників“ зорганізував у Москві низку відкритих протирелігійного змісту. На кожному з цих відкриттів не більше було як по кільканацять осіб, хоч на них виступали советські артисти. І так на репрезентативні відкритті, що відбулись у велитєнській салі московської консерваторії, було ледви 120 осіб разом з організаторами відкиту.

ДИТИНА ЖИВЦЕМ ЗГОРІЛА.

В Іспасі, повіт Колома, Параска Гоянюк поклала 6-місячну дитину на печі, щоб загірлась, а сама вийшла на подвір'я. Дитина впала до вогнища й спалила собі ноги. Той же дитина померла в муках.

КРІВАВА БИТВА МІЖ ПОЛІЦІЄЮ ТА ВІЗНИЧНОЮ СТОРОЖЕЮ.

Колумбійська поліція в Сегові арештувала одного чоловіка і відставила до місцевої в'язниці. Директор в'язничної сторожі наказав увільнити його, кажучи, що його поліція арештувала безправно. У зв'язку з тим між командантом поліції і директором в'язниці дійшло до гострої суперечки, підчас якої командант поліції стріляв кількаторно до директора в'язниці. В обороні директора станула в'язнична сторожа і тоді дійшло до кривавої бійки з поліцією, підчас якої згинуло 13 осіб, 10 є важко ранених. Стрілянину перервали шойно поліційні відділи з околишніх місцевостей, які завели теж порядок. Згаданий випадок викликав дійсно сенсацію в цілому краю. Влада веде енергійне слідство.

КЛОПІТ З ВОВКАМИ.

Страшний клопіт зо стадами голодних вовків має населення середньої Швеції. Сильні морози вигнали з лісів Естлянду голодних вовків, що підходять під самі хати населення. Кілька кілометрів серед одної з відомих кліматичних місцевостей Швеції з'явилися стада вовків, що кількакратно нападали на мешканців околишніх сіл. Вовки загоділи селянам великі шкоди, забиваючи їм вівці, безрого і корови. В північній Швеції температура впала нижче 30 ступнів Цельсія.

САМОХІД У СПАЛЬНІ.

У Відні вїхав уночі особовий автомобіль на партеровий дім і пробив зовсім стіну та здемолював спальню, притім подружжя пара, що спала у спальні, чудом оминув смерт. Пасажири самоходу тяжко ранені.

ПОСИВІВ З ПЕРЕСТРАХУ.

Коло Хотина стадо вовків напало на кілька селянських возів, що їхали лісом. Кілька годин тривала боротьба між людьми і зголоднілими вовками. Мужчини боронилися дрючками, а жінки кидали запалені в'язки соломі, щоб відстрашити вовків. Аж поміч з недалекого села врятувала нападених. 18-літній Драган зовсім посивів унаслідок пережитого нервного стрясення.

ПРИСУД НА СЕКТАРІВ.

Військовий суд у Чернівцях васудив 5 селян з Лукавиці на Буковині на в'язницю від одного року до двох літ, 5 літ позбавлення прав і 10—20,000 левів кари за приналежність до забороненої релігійної секти „Назарейців“. Обвинувачені заявили, що їм не вільно присягати, вживати зброї й хрестити дітей.

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ ДОЛИНИ ПРУТА.

Вибудувана минулого року державна електрична в Микучині вводить цими днями електричну струну на цілу долину Прута, це є на місцевості: Ворохта, Татарів, Микучин, Ямне й Яремче. Тепер вводять електричні проводи до домів.

УСТУПИВ З УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Телеграма до „Свободи“: Чеський генерал Прхаль, призначений пражською владою міністром до уряду Карпатської України, уступив.

ПОЛЬЩА В КЛОПІТІ ЩОДО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ВАРШАВА. — Польський міністер закордонних справ, Бек, відповідав у польському союмі на запити в справі Карпатської України. Сказав, що Польща не хоче цієї землі, а тільки є за те, щоб її забрала Мадярщина та щоб була створена тим чином спільна польсько-мадярська границя. Та, заявив Бек, виглядає так, що Мадярщина залишила тепер думку про спільну границю з Польщею. І тому, казав Бек, під теперішню пору годі Польщі змінити ситуацію, отже справа Карпатської України мусить залишитись такою, якою є.

ВЕЛИКЕ НЕЗАДОВОЛЕННЯ З МАДЯРЩИНИ.

ВАРШАВА. — Польська преса дає вислів своєму великому незадоволенню з того, що Мадярщина відступила від акції проти Карпатської України і приступила до протикомуністичного блоку.

НЕ ПІДЕ ПРОТИ РОСІЇ.

ВАРШАВА. — Польща не дасться втягнути Німеччині до протикомуністичного блоку й есентуальної війни з Советами. Урядові кола є тої думки, що протикомуністичний блок не є опертий на ідеї боротьби з комунізмом, а тільки звернений проти Росії. А розбиття Росії означає творення Великої України, а на це Польща не піде.

СОВЕТИ САМІ РОЗЛІТАЮТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Кажуть, що канцлер Гітлер сказав польському міністрові закордонних справ, Бекові, що він тепер не думає про ніякий військовий похід проти Советів. Казав, що в Советів є таке велике невдоволення з влади Сталіна, що там може кожною хвилиною вибухнути повстання і Совети розпадутся без війни, з власного нутра.

ІДЕ ПРО ПРОПАГАНДУ, А НЕ ВІЙНУ.

БЕРЛІН. — По розмовах між міністрами закордонних справ Німеччини і Мадярщини пішли погослки, що Мадярщина й Карпатська Україна будуть ужити тепер на те, щоб звідтам можна було висвітлювати події, які діються в Україні під Советами, та те, як Сталін нищить Україну.

ЧЕКІСТ СПРАВИВСЯ НЕДОБРЕ В УКРАЇНІ.

ЛОНДОН. — „Сондей Рефері“ подає, що головний чекіст Єжов мусів уступити зо свого уряду тому, що був ще замало активний у здавленні „українського націоналістичного руху“ в Україні.

ЗЛЕ З ЛІТВІНОВОМ.

ЖЕНЕВА. — Ліга Націй жеде на свого постійного відвідувача Літвінова, советського комісара закордонних справ. І мабуть не діждеться, бо кажуть, що Літвінов поїхав у неласку та що між ним і Сталіном є великі тертя.

ПОВСТАНЦІ НАТИСКАЮТЬ НА БАРСЕЛЬОНУ.

БАРСЕЛЬОНА (Еспанія). — Кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“ подає, що армія генерала Франка окружає Барсельону. Деякі члени уряду вже покинули каталонську столицю, а білі міста держаться літаки на поготівлі, щоб вивести з міста решту уряду. Є слухи, що президент Азана вже є у Валенсії. Це замітне тільки з цього боку, що передше оголошувало, що уряд міста не покине. Інакше не було у тому нічого особливого.

РАДІ З ОБЕДНАННЯ ІМПІРАЦІЇ.

ВАРШАВА. — На нарадах над бюджетом для міністерства закордонних справ підкреслено також акцію поляків поза границями Польщі. Стверджено, що в Злучених Державах польська іміграція об'єднується та що перед у цьому об'єднанні веде духовенство і преса. Подано далі, що поляки в Америці виявляють чимраз більшу активність в обороні Польщі.

СВОЇХ ХВАЛЯТЬ, А ЧУЖИХ ШКАЛЮЮТЬ.

ВАРШАВА. — Польська Агенція Телеграфічна подає про великі свята, якими віддано пошану польським повстанцям з невдалого польського повстання з 1863 року. Тип повстання ставлено за взір ідеї, чесноти і шляхотності. І підкреслено, що тим, котрі посягалися для цього невдалого повстання, треба завдячувати, що Польща віджила як держава в 1918 році.

ЗІРВАТИ З СОВЕТАМИ І ФРАНЦІЄЮ.

ПРАГА. — Подано, що Німеччина вимагає від Чехо-Словаччини зривання союзів із Советами і Францією. Уряд готов це зробити, колиб одержав від Німеччини гарантію, що не будуть порушені границі Чехо-Словаччини.

"ZVORODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1883

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

На оголошеннях редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Сво-ода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Соколу: BErgen 4-1016.
4-0807.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "ZVORODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІЯСНЕННЯ

В американському конгресі й в американському громадянстві можна завважати немало заворушення через справу фортифікації острова Гвам.

Цей острів лежить на Тихому океані, недалеко від Філіппинських островів. Злучені Держави забрали його від Іспанії, а американські військові знавці здавна підносили потребу фортифікувати його для оборони Філіппинських островів, котрих посідання, мовляв, було загрожене з боку Японії. Коли Злучені Держави зробили з великими морськими державами угоду про обмеження морських зброєнь, вони зобов'язалися не фортифікувати Гвamu за об'язку з боку Японії не збільшати своєї військової флотії поза певні межі. Невдовзі японський уряд скинув з себе зобов'язання цієї угоди, отже тепер Злучені Держави можуть себе вважати не зобов'язаними не фортифікувати Гвamu. Та за той час Злучені Держави признали Філіппинським островам право стати незалежними від Злучених Держав, а тимсамим відпала потреба обороняти посідання Філіппинів фортифікаціями на Гвamu.

Та Філіппини незалежними ще не є і є ще й серед американців і філіппинців люди, які цієї незалежності не хочуть. Однак американці знають, що Злучені Держави з Філіппинів зиску не мають, тому більшість є за незалежність, однак під умовою, що незалежні Філіппини лишаться незалежними, а не попадуть під владу Японії. З огляду на цю можливість вони домагаються від американського уряду, щоб він фортифікував Гвamu навіть на випадок переведення повної незалежності Філіппинів від Злучених Держав.

Ця агітація викликала в Японії огірчення, обурення й страх. Японці бачать у фортифікаціях Гвamu зброю, звернену проти Японії. Вони кажуть, що будуть фортифікувати Гвamu як загрозу проти себе. Навіть американські військові знавці признають трохи слушності цьому становищу японців; адже Гвamu не може боронити Злучених Держав, ні навіть американських посілостей Гавайських островів, а лише Філіппини, котрі, на думку Злучених Держав, мають незалежного статусу самостійними. Однак ці військові знавці признають своїм обов'язком подбати за оборону краю на випадок війни між Злученими Державами і Японією.

Але чи має бути така війна? Останніми часами маємо багато даних на те, що відносини між Злученими Державами і Японією не є найкращі. Війна Японії проти Китаю сильно ці відносини напружила, але наряд Америки поправді не знає, яке є відношення американського уряду до Японії. Тому, коли на наряд мають зложити татари дорогої фортифікації, наряд зовсім слушно домагається від уряду в'яснення відношення Америки до Японії.

**Українське військо
зперед 90 років**

(4)

Однак у війні проти мадярський куринь стрільців; вони рив українських стрільців уже не вжили. Мадярьське повстання здавлено при допомозі російської армії. Українським стрільцям довелося тільки асистувати при остаточному вгамуванні краю. Вже в січні стрільці верталися з Мадярищини, а 26 січня 1850 принесла „Зоря Галицька" вістку про розв'язання пожу стрільців. Наші політичні противники подбали вже про те, щоб не тільки не допустити до дальшого існування цієї військової формації, а й після її розв'язання неоправданими переслідуваннями відстрашити добровольців від подібної акції на будуче. Звільнених стрільців позабрали потім силою до правильного австрійського військового і то, як писала „Зоря", не оглядаючись на жінки, дрібні діти та господарство колишніх добровольців. Була це німста поляків, що по задуму мадярьсько-польському повстанню вдавали тепер австрійським патріотів. Поляки постаралися, що не дозволено творити

другий куринь стрільців; вони теж, позаймавши впливові становища в краєвому та центральному уряді, всіляк доводили час здивити розбурхану українську стихію.

Та хоч і недовго перетривали організація українських стрільців із власним укладом, одностороннім і власними завданнями, оживила в Галичині давно забуту традицію українського війська. Українські гірські стрільці зперед 90 літ були передвістником українських Січових Стрільців 1914—1918 р. р., промостили своїми багнетами шлях до відрадженої української держави в 1918 році.

**Українські стрільці у північ.
1849 року.**

У „Зорі Галицькій" з 1849 р. подібуємо такий віршований поклік:

ДО ОХОТНИКІВ.

Гей, молодці, в ім'я Боже
Поміч братам дієс нести!
Що задати русини може,
Тепер світу покажіть.

Волинь колись і тепер

Волинь покищо рідше заселена, ніж Галичина, тому поляки вважають цю землю найпридатнішою для колонізації. І посилюють туди колоністів, а воєнних колоністів поселили вже багато, передовсім на парцельовану землю великої посілости. Перед тією колонізацією поляків на Волині було мало; свідчать про це перші вибори до варшавського сейму, що були переведені доволі справедливо, без натиску згори — тоді вишлі послани лише самі українці. Коли поляки побачили такий вислід, постановили похитити Волинь сильніше. Та спершу пробували робити це при помочі „вспулжниця": спровадили емігрантів - надніпрянців під проводом Певного. Однак не переконалися, що певніці не мали впливу серед народу, а чораз більший вплив має Галичина, хоч удержували „сокальський кордон". Та нема таких кордонів, щоб в одній державі можна зовсім відділити одну частину того самого народу від другої. Тому вплив Галичини на Волинь був, є і буде. Та поляки невдачу своєю на Волині не приписували справжній причині, себто свідомості українського народу, тільки будим то „угодовий" політиці воеводи Юзефського. Тому поваляли його і тепер ведуть уже отверту колонізацію, „ревіндикацію" душ, себто перетягають українців на римо-католицизм, а свідомих українців виселяють на основі закону про прикордонну смугу.

Колісь Волинь жила незалежним життям, була окремим князівством. Назва Волинь походить від міста тієї самої назви, що було в давніх часах столицею тієї землі. У 885 році покорив Волинь київський князь Олег. І хоч Волинь кілька разів хотіла виломитися зпід влади Києва, все її покорили. При поділі українських земель на уділи Волинь творила кілька уділів, а наслідком княжих міжусобиць пераза знала воєнного лихоліття. В 1240 році волинською землею пройшов як божя кара хан Батій, потім Бурундай, поруйнували багато міських укріплень. Прр те широко оповідає Волинський Літопис.

Волинь, ослаблена міжусобицями князів і татарським погромом, у початках 14 століття в більшій частині дісталася під владу великого литовського князя Гедиміна.

Осталось незалежне лише Володимир - Волинське Князівство. Володарі його померли коло 1324 року. Оба князі не оставили наслідників. Галицькі бояри покликали на престіл їх свояка Болеслава, сина Тройдєна мазовецького. Він перейшов на грецький обряд і прийняв ім'я Юрія. Тому на грамотах уживав печатки свого діда, короля Юрія Львовича. Та печатка збереглася на грамотах його до великих магистрів Німецького Ордену. В цих грамотах Болеслав підписувався князем і володарем усієї Волині.

Юрій (Болеслав Тройдєнович) був вихований на Заході в римській вірі та культурі, то хоч і перейшов на грецький обряд, більше схилився до римської віри. Також спроваджував багато чужинців, передовсім німців, головню купців і ремісників. Це не сподобалося українцям і вони Болеслава отруїли в 1340 році. Дуже можливо, що зробили це під впливом інтриг польського короля Казимира Великого, що ще за життя Юрія (Болеслава Тройдєновича) умовився був із угорським королем Людвигом щодо справи приналежності Галичини.

Король Казимир зумів викинути смерть Юрія Тройдєновича: зайняв Сніж, Перемишль, Любачів, Галич, Тернополь, Крем'янець у 1340 році. Потім на якийсь час припинив свій завоюницький розгін, заключив мирову угоду з Литвою та відступив Любартів, Гедиміновому синові (що оженився був із володимирською княжною) як законне наслідство його жінки: Холм, Луцьк і Володимир, а Кейстутів: Берестя й інші волинські міста.

Славне Данилове князівство, давня земля потомків Володимира Великого, розлетілося.

В 1349 році Казимир скористав із заколоту на Литві, відібрав від Любарта та Кейстута всю західну Волинь, а Любартів з ласки дав один лише Луцьк. Ольгерд і його брати постановили шукати поміч у великого київського князя Симеона, тимбільше, що польський король став гнобити мешканців грецької віри, переслідував духовенство, церкви перемінював на костели. Нарід стогнав: утратив державну незалежність, однак вмів ще завзято боронити віри батьків своїх. Симеон вставився за литовськими князями. Оль-

герд, Кейстуд і Любарт, маючи заперення князя Симеона і українських удільних князів, несподівано вдарили на поляків і вигнали їх із Волині. Відтоді зачався безперервний спір за Волинь між монголами, мадярами, поляками та литовцями.

Казимир Великий все ще не кидав думки приділити Волинь до Польщі, тому в 1366 році пішов із військом насамперед на Холм, а далі зайняв володимирський, луцький і олицький замок, вигнавши звідти литовських князів, а владу віддав польському князеві Олександрові.

В 1382 році підчас інтерпергуну (коли в Польщі не було короля), по смерті Людовика, польського й угорського короля, угри, що володіли шістьма волинськими замками, продали все те Любартів або Теодорові Ольгердовичеві Сангушкови, що тоді вождів володимирською і луцькою землею.

Польський король Ягайло бажав пімститися на Свидригайлові за те, що відірвав Поділля від Польщі, постановив зайняти Волинь. Забрав Володимир, розграбив його і пі-

шов на Луцьк. Свидригайло сам спалив город (замок) Луцьк і відступив, а волинський Кидрей зібрав військо та розбив Ягайла у кількох боях. І знову прилучив Волинь до литовсько - руського князівства.

При розборі Польщі Волинь перейшла була під Росію. Та і тепер Волинь була спершу під польським впливом, бо тут було досить польських дідичів. Як Волинь дісталася Росії, її переіменували на ізяславське та брацлавське намісництво. В 1796 році російський цар Павло І переіменував це намісництво на волинську губернію. Перед світовою війною вів на Волині чорносоленну московську роботу „Союз Рускаво Народа" під проводом архимандрита Почаївського Лаври, Віталія, щоб припинити українську освідому працю. Упадок царату та повстання української держави дали змогу і Волині захити українським державним життям. Волинь покритася мережею українських шкіл, „Просвіт" і інших товариств. Коротко тривала ця культурна праця у своїй державі, однак вона не пропала на марне. Волинь полякам уже не вдасться спольонізувати.

ДО ПИТАННЯ КАРПАТО-УКРАїнсьКО-СЛОВАЦЬКИХ ГРАНИЦЬ

(П. С.) Часопис „А-зет" у своєму новорічному числі приносить інтерв'ю з словацьким міністром Карлом Сідором, котрий сказав:

„Границя була встановлена законом з 1927 р. про організацію країн. Це теперішня границя. У Словаччині досить значна кількість русинів, але не можна вважати засадою, що кожний греко-католик це русин. Питання ті я розібрав у моїй брошурі з 1931 року. В ній вивисня я, що границя словацько - карпатоукраїнських змінити не можна. Словаччина хоче дати русинам усе, що їм належить, але в рамках своєї території. Словаччина виявила добру волю тим, що при виборі до сейму кандидували два русинські кандидати. Отже є неправильний закид, що словацька влада дала заступників німцям та мадярам, а тільки русинам ні, бо оба вибрані кандидати голосяться до русинської народности, а словацька влада є переконана, що вони будуть у словацькому сеймі боронити інтереси русинів".

На ті слова Сідора реагує в своїй передовиці „Нова Свобода" з 4. січня б. р. Вона пише: „За таке новорічне поздоровлення ми, українці, дуже вдячні п. Сідорові, бо з його слів бачимо правдиве обличчя словацької політики проти нас. Заява п. міністра Сідора зрадила пляни словацьких шовіністів щодо питання словацько-українських границь. У тих плянах не знаходимо ні краплі доброї волі й справедливості, але ще менше льогіки. Визнав пан Сідор, що Словаччина має значне число русинів, але не допускає зміни словацько-українських границь. Тим він відкрив неправдивість заяв інших провідних діячів Словаччини, котрі льояльно проголосили, що питання словацько-українських границь хотять вирішити по братерськи.

„Забуває пан Сідор, що цілий світ знає, що словаки роблять з нашим українським народом в т. зв. східній Словаччині. Цілий світ знає, що український наряд тієї забраної від нас землі домагається прилучення до Карпатської України. А нас не є два мільони, як словаків, але 25 разів більше. І коли п. Сідор не хоче з нами мирно домовитися тепер, то настануть часи, коли ми радо пригадаємо його заяви, але своїх українських земель не віддамо словацьким шовіністам.

„Поверховний погляд міністра Сідора свідчить про те, що він загадом не розуміє

проблеми української державности, а наш наряд називає спільно з мадярами та польонофілами „руським". Його бідна аргументація свідчить про вбогість духа словацьких шовіністів, які резигнують перед засадою самоозначення, але того не бачать, а викликають тільки подив серед народів світу.

„Хто говорить, що релігійна приналежність до греко-католиків не має ваги, той взагалі не розуміє справи. Ще Масарик казав, що з огляду на історію він словака-грекокатолика не знає.

„Щодо кандидатури при виборах 18. XII. 1938, що її дали панове Сідор і його товариші з двома ніби русинами, то ми знаємо, що тих русинів виставили самі словаки, без згоди з українцями-русинами. Крім того два кандидати абсолютно не відповідають числу (понад 200,000) українців-русинів, які живуть у межах Словаччини.

„Не приймаємо ми серйозно заяви п. Сідора про те, що він готовий дати нашому народові в рамках Словаччини все, що їм належить. Як нам давали панове Сідорі те „все", виразно показує статистика шкільництва, де воно було цілком зруйноване, а наш наряд відданий на поталу словацьких шовіністів.

„Ми завжди підтримували морально й пропагандою боротьбу словаків за автономію, але не сподівалися, що вони будуть держатися польських імперіалістів.

„Карпатська Україна хоче жити в згоді з чехами й словаками, але тим нашим бажанням хай не зловживають словацькі шовіністи, такі як п. Сідор, бо коли не будуть прилучені українські землі теперішньої Словаччини до Карпатської України на основі братньої згоди, то будемо шукати іншого способу рятунку наших поневолених братів.

„Пан Сідор та його однодумці повинні би пам'ятати завжди, що словаки є найменший слов'янський наряд. Політика зарозумілості й гноблення інших народів приведе їх до катастрофи, подібної до тієї, якої свідками ми були ще так недавно.

„Великий український наряд не полишить на знищення своїх українсько-руських братів. „Засада самоозначення народів для українців є свята й ми від неї не відступимо. Українське населення Прішівської Русі хоче вернутися до свого українського народу й воля його буде здійснена".

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

НІМЕЧЧИНА І МАДЯРИЩИНА.

Півурядовий німецький комунікат, виданий по відвідинах мадярьського міністра заграничних справ у Берліні, закликає світ, що Мадярищина тепер так годиться зовсім з загальними цілями Німеччини, що тепер такі другорядні справи, як Карпатська Україна, можуть бути легко розв'язані.

Це звучить як натяк на якусь розв'язку. Адже лише назвати справу Карпатської України другорядною, себто маловажною, справою, вказує на певне наставлення, з котрого звичайно витягається далеко йдучи конвенції.

Що саме значить трактувати Карпатську Україну як другорядну справу? Як саме маєтись її трактувати? Що є в порівнянні з нею першорядною справою?

РУМУНІЯ І ПОЛЬЩА.

Спекулюють газети над питанням, що говорять з собою представник Румунії й польський міністер заграничних справ, полковник Бек.

Одно американське донесення подає факт, котрий розриває основи цієї розмови: Румунія хоче задержати теперішню границю з Чехословаччиною, а незалежна Україна обнімала би певні краї, що нині є під Румунією.

Отже можемо знати згрубша, що розмови оберталися довкола того, як Румунія має задержати при собі ті краї, що вона загарбала від України, а Польща ті, що вона загарбала від України. І видно прийшли до переконання: як Україна забере землі від одної з них, то незадовго настане час і для другої втратити українські землі.

АНГЛІЯ БЕЗ ПРИЯТЕЛЯ?

Пару тижнів тому в Лондоні, столиці Англії, відбулися публічні збори для розглянення британської заграничної політики та скріплення оборони британської держави.

Англійський посол Донкен Сендис говорив на тих зборах в імені ініціаторів зборів, що вони бояться, що на випадок війни Англії прийдеється „воювати з невідповідною зброєю й з малим числом союзників".

Замітна заява з боку людей, що все хочуть спиратися на власні сили. І котрі говорять в імені найбільшої імперії в світі, що могла би собі дозволити спертися на власні сили.

**І АМЕРИКА ДУМАЄ ПРО
ОБОРОНУ.**

Злучені Держави наміряють вибудувати новий канал між Атлантичським і Тихим океаном. Має він бути викопаний поперек Нікарагуа в Центральній Америці.

Головний мотив для будови каналу військовий. На спілку з Панамським каналом цей канал звільнив би Злучені Держави з удержання одної флотії на Тихому океані, а осібно на Атлантичському океані, бо одна й та сама флотія на випадок потреби могла би каналами переїздити з одного океану на другий.

Що за потреба мала би це робити потребно? Американські військові знавці розуміють під тим напад з боку якоїсь європейської або азійської держави.

Котра держава Азії й Європи є цим можливим ворогом Злучених Держав? Деяке світло на це питання кинули два факти: перше, протест японського уряду проти пляну американського уряду фортифікувати острів Гвам на Тихому океані; друге, ухвалення американським конгресом фондів на фортифікацію цього острова.

Бо готові вороженьки
В нашу хату внести страсть,
А, зв'язавши нам рученьки,
Накинута свою владу.
Ворогові сніло в очі
Русин стане як стіна,
Не забавиться до ночі:
Тай ворога вже нема.
Бо той, що там з бутним криком
Перед всім вихвалявся,
Перед руським охотником
Буде стримованітків.
Але ви го пошукайте,
Як скриєся в чагарі,
Враз живо ся розлітайте
Соколами по горах.
Нуж, молодці, разом живо
За оружжя беріть!
Пристає для нас живо
До роботи!... хутко йдіть!

КОЛОМІЯКА З БІСТРОГО ГОРИ.

Пане брате товаришу, ніщо ся боятися,
Би тут угри-бунтівники могли ся дістати,
Всюди п'яні!) зарубані, в горах
сміли впади,
А в Каміні чепач?) густий
суви?) припнали.
Би їх було десять тисяч, всі би там пропади,
Потому би лиш воїни над ними кричали.
Хоч по Юрію зима згине, сніги
іскіють?),
Нехай же ся бунтівники на те не надіють,
Аби могли сї зими перейти
границю,
Бо вже кожний засохнати?) кося
і рушницю.
Кожний гуцул стрільць добрий,
трафить, хоч не мірять,
А кого пхне він косою, лиш зуби
звирять.
Наші стрільці, жваві хлопці, опри-
шків ловили,

Тее саме врагам буде, що уграм
служили,
Будуть стрільці на границі, нічого
боятися,
Не допустять вороженьків до
нашої хати.
Тепер старі і молоді, всі на брань
готові,
Нехай же ся не турбує старшина
у Львові.
Бо ми хочем всі краєві вірненько
служити,
Бисьмо могли в нашім краю
щасливо прожити.

1) Пляй, дорога в горах кризь
лісову пушу; 2) чепаш, стежка така
вузька, що нею лиш один чоловік
за одним може перейти; 3) сув —
являти; 4) іскіють — стопляється;
5) засохвати — залагодити.
(Києв).

Жидівська загадка.

— Відгадай, Моріц, що це
є: має двоє очей, а не бачить,
має двоє вух, а не чує,
має чотири ноги, а не бігає,
має хвіст, а не махає ним?

— Не можу вгадати, що це
так!

— Алеж ти тяжко здога-
дуєшся! Таж це здохий пєс!

—

Вломник у студентському
мешканні:
— Все те, що тут бачу, не
варте навіть, щоб його вкра-
сти. Але знаю, що зроблю; на-
ставляю цьому драбузі бу-
дильник на третю годину ра-
но.

ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ОДВУ

Головна управа У.Ч.Х. складає щире подяку всім громадянам, а також поодиноким громадам, які на зазив головної управи взяли до збирання однієї та поживи для Карпатської України. Головна управа стверджує з радістю, що українське громадянство доложило багато труду в збиранні та в жертвуванні цих, так потрібних і конечних річей для вбогого українського населення.

Ця подяка є тим більша, коли зважити, що впродовж такого короткого часу наше щире і патріотичне громадянство, а зокрема жіноцтво, потрапило зібрати близько 40 тисяч фунтів одяжі.

А тим усім громадянам і громадянкам, котрі передали свої уборання чи поживу, хай буде подякою те вдоволення, з яким наші браття та сестри на Закарпатті певно стринуть цю поміч.

Не будемо тут подавати окремих дописів, яких є коло 50, ані числяти імен тих усіх громадян і громадинок, котрі не жалували труду і днями та вечорами ходили за тими річчями, бо це забрало би багато місця. Скажемо тільки, що тою працею збірок займалися у поодиноких громадах ті одиниці, які постійно працюють для української справи і які тепер уважали своїм обов'язком віддати свій труд для Карпатської України.

Зокрема дякуємо власникам фірми порошку до прання „Тарсон“ і „Пет“, які безплатно звозили до домівки Червоного Хреста річні не тільки з самого Нью Йорку, але також з околишніх місцевостей.

Нижче подаємо спис громад, які прислали через Червоний Хрест річні в більшій кількості: Нью Йорк, Асторія, Н. Й., Філадельфія, Па., Алентаун, Па., Майнерсвил, Па., Нью Гейвен, Конн., Честер, Па., Ричмонд, Н. Й., Озон Парк, Н. Й., Амстердам, Н. Й., Провиденс, Р. Ай., Ораділ, Н. Дж., Стемфорд, Конн., Глестенбері, Конн., Амгерст, Масс., Бруклін, Н. Й., Лудлов, Масс., Ньюберіпорт, Масс., Елізабет, Н. Дж., Болтмор, Мд., Рочестер, Н. Й., Шікаго, Ілл., Вотерліт, Н. Й., Наягара Фолс, Н. Й., Кромптон, Вест Ворвік, Р. Ай., Гарфілд, Н. Дж., Менчестер, Н. Г., Кенсінгтон, Ілл., Літл Фолс, Н. Й., Геркімер, Н. Й., Когоз, Н. Й., Росфорд, О., Спрінг Велі, Н. Й., Перт Амбой, Н. Дж., Грейт Медовс, Н. Дж., Кліфтон, Н. Дж., Пасейк, Н. Дж., Нью Бритен, Конн., Ньюарк, Н. Дж., Джерзі Сіті, Н. Дж., Савт Бруклін, Н. Й., Бронкс, Н. Й., Гейтінгс он Годсон, Н. Й., Метіток, Н. Й.

Ці грошеві жертви, які були прислані до головної управи Українського Червоного Хреста на оплату пересилки річей, поміщуємо окремо. Рівночасно зазначаємо, що тих жертв, які прислали до нас, не вистарчило на всі видатки, получені з пересилкою. Бо треба було купити понад 100 (сто) дерев'яних пак, упакувати все та доставити грузовиками до корабля. Крім того треба було оплатити перевіз річей з Гамбургу до Хусту. Отже частину тих видатків покрили ми з тих грошей, що були до нас впрост прислані, а більшу частину видатків покрило „Об'єднання Українських Організацій“ в Америці.

За головну управу Українського Червоного Хреста ОДВУ:

Стефанія Галичич, голова

Оля Небор, секр.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Річний зїзд Стейтової Організації стейту Конетикот.

Дня 26 грудня 1938 р. відбувся річний зїзд Стейтової Організації стейту Конетикот. На зїзді було прийнятих по-верх 300 людей, у чому біли 100 делегатів. Точно в 10-тій годині голова Стейтової Організації, гром. О. Мерешак, короткою промовою відкрив зїзд, покликуючи гром. А. Маланчука до відчитання протоколу з минулого річного зїзду. Уряд до переведення зїзду вибрано в такому складі: Іван Шуран, голова; Іван Білінський, секретар українською мовою, Степанія Салабай, секретарка англійською мовою. Описля наступив звіт уряду, з якого прийняти довідалися, що Стейтова Організація влаштувала в 1938 році такі імпрези: Свято Злуки в Гартфорд, протестаційне віче в Нью Гейвені, свято „Просвіти“ в Нью Гейвені, Український День у Стемфорд і інші. Загальний прихід у 1938 р. був \$1,553.32, а розхід \$1,502.23. З цього вислано \$183.62 на визвольну боротьбу, \$50 на „Просвіту“. Звіт контрольної комісії прийнято одноголосно.

З черги гром. О. Мерешак Іван Шуран, голова; Іван Білінський, секретар українською мовою, Степанія Салабай, секретарка англійською мовою. Описля наступив звіт уряду, з якого прийняти довідалися, що Стейтова Організація влаштувала в 1938 році такі імпрези: Свято Злуки в Гартфорд, протестаційне віче в Нью Гейвені, свято „Просвіти“ в Нью Гейвені, Український День у Стемфорд і інші. Загальний прихід у 1938 р. був \$1,553.32, а розхід \$1,502.23. З цього вислано \$183.62 на визвольну боротьбу, \$50 на „Просвіту“. Звіт контрольної комісії прийнято одноголосно.

части українців у Світовій Виставі в Нью Йорку. Над цю точкою розвинулась поважна дискусія, з якої пробивалася конечність участі, а вслід за тим і матеріальної помочи, щоб ми гідно могли себе зарепрезентувати. На ту ціль призначено \$60 (\$50 Стейтова Організація, \$10 гром. Дмитерко з білетів з попередньої Світової Вистави). Після одгодинної перерви почалося продовження зїзду.

Зїзд ухвалив переслати матерньому товариству „Просвіта“ у Львові \$10, як належність за надіслані ноти. З черги розвинулась дискусія над справою громадянських клубів та молоді.

Потім панна М. Хавлюк, голова Молодечої Стейтової Організації, відчитала звіт з праці вище згаданої організації, який зїзд одноголосно прийняв. Наступною точкою був вибір нового уряду на 1939 рік. Рішенням зїзду затверджено той самий уряд на наступний рік. Склад уряду на 1939 рік: О. Мерешак, голова; А. Маланчук, заст. голови; А. Маланчук, секр. рек.; В. Вавро, секр. фін.; Т. Захаревич, касієр; В. Калина, Й. Бурбела, Г. Патінок, члени контрольної комісії; К. Ярошевич, А. Котик, К. Стасюк, В. Блашук, організатори; М. Гошовська, А. Марушак, виділові.

З черги д-р Л. Мишуга вголосив доклад про повстання Карпатської України. Бесідник, передавши прийняти привіт від уряду Карпатської України, заявив, що Карпатська Україна повстала коштом наших власних визвольних змагань, коштом десятків по-вішених, коштом соток тисяч тих, які тиняються по Соловках чи по лядських тюрмах.

Д-р Мишуга вияснив також справу вбивства полк. Е. Коновальця. Віззав до якнайжестивнішої допомоги визвольної боротьбі. І заявив, що обставини, які тепер створилися на рідних землях, не можуть уже бути змінені ніякою силою. Вони мусять принести волю українському народові.

Останньою точкою програми були внески і запити. З важликих ухвалених внесків є призначення \$100 на поміч Карпатській Україні, розіслані екзекутивної Організації по всіх громадах листів до переведення негайної збірки в користь визвольної боротьби та влаштування Українського Дня в літі 1939-го року.

Відспіванням пісні „Не помира“ закінчено річний зїзд.

ТЕОФІЛЬ ОЛЬШАНСЬКИЙ гербу ЯСТРУБЕЦЬ,

балетмайстер, який представить українську історію в БАЛЕТІ при участі танцюристів з Радіо Сіті і з „Метрополітан Опері“.

УЖЕ ВИЙШЛА
накладом
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ
СЛАВНА ПОЕМА ІВАНА ФРАНКА

МОЙСЕЙ

в англійським перекладі
ВОЛОДИМИРА СЕМЕНИНИ
з передмовою Степана Шумейка
про життя й літературну діяльність
Івана Франка.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Зїзд випав знаменито. При-
явні ствердили, що від почат-
ків існування Організації не
було ніколи на зїзді такого
великого числа делегатів та
членів. Цей зїзд доказав, що
в нас є повне зрозуміння ваги
важних подій. У першій мірі
кидається в очі збільшене
темпо праці еміграції, як від-
гук на повстання Карпатської
України. Доклад д-ра Л. Ми-
шуги оставив у присутніх не-
забутній епопін, бо це пере-
дано слухачам живі й дійсні
події, яких бесідник був на-
очним свідком та учасником.

Ще треба згадати про труд
українських жінок з Нью Гей-
вену, які приготували в часі
перерви смачний обід.

Жертви на поміч Карпатській У-
країні зложили: Стейтова Організа-
ція \$100; Українська Січ в Тома-
стон, Конн., \$5; по \$2: Н. Навроць-
кий, В. Березицький, П. Смик, В.
Горичка; по \$1: о. А. Бек, о. П. Ту-
рянський, Р. Патінок, І. Шуран,
М. Стисло, С. Коровчак, О. Мерешак,
М. Хобочів, П. Соляр, К. Япчанка,
Ф. Левадонський, М. Лотоцький,
І. Прийдун, М. Дмитерко, В. Бла-
шук, А. Береза, П. Чеснів, М. Па-
насюк, В. Батюк, П. Кісчук, І. Кін-
драт, І. Крижановський, І. Наконеч-
ний, П. Прелімірський, К. Яроше-
вич, Д. Геряк, П. Салабай, В. Ка-
лина, А. Маланчук, Ф. Криль, П.
Вовк, Ю. Демчак, І. Галва, М. Шу-
манський, М. Кутний, І. Радзіх, І.
Михайлишин, Н. Стадник, М. Тур-
ська, А. Кулявцев, В. Вавро, Т. За-
харевич; дрібні жертви \$5.50. Разом
\$163. З шипіваної торбинки, подару-
ваної палею К. Маланчук, зібрано
\$5.05 на поштинних вистав. Гроші
переслали на поміч Карпатській У-
країні.

Іван Білінський,
секретар зїзду.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЬЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на оплату висилки річей в Карпатську Україну.

Жертви, прислали до Українського Червоного Хреста ОДВУ на оплату пересилки річей в Карпатську Україну. По \$5 зложили: Л. Миринюк (Нью Йорк, Н. Й.), В. Пуїда (Нью Йорк, Н. Й.), Н. Шарик (На-
ягара Фолс, Н. Й.), \$3; по \$2: Х. У. І. Смик, Д. Куфер, П. Чорний, усі з Нью Йорку, Марія Костельська, О. Дмитришин з Бронксу, Олеса Ку-
хар з Асторії, О. Березицький з Пасейку; по \$1: Д. Матвій, Олек-
сандра Коплик, П. Халаковський, К. Миринюк, С. Маліса, К. Брайтейко, І. Крошак, П. Богачик, Д. Парадїй, М. Підгірний, І. Ушито, П. Забалу-
кевич, Марія Юзвук — усі з Нью Йорку, А. Королінок, П. Матис з Бронксу, І. Бушак з Ньюберіпорту, Масс.; П. Гончарик 50 ц. Відділ УЧХ ч. 19 з Філадельфії \$10, п. Матковська з Рочестер, Н. Й., \$10.

Стемфорд, Конн.: За почином УЧХ ч. 29 і Ситизеського Клубу зібрано в стемфордській громаді \$23.40. Зложили: В. Бриня \$1.70; по \$1: І. Кре-
сан, В. Карій, С. Панасюк, І. Ми-
хайлишин, А. Гордицький, К. То-
польницька, М. Митрофан; по 50 ц.: П. Вальчук, Н. Куба, А. Черков-
ська, М. Дорош, А. Бураш, С. Ку-
байда, Г. Серафим; дрібними \$7.70. Збіркою заявляв: А. Блашук, М. Панасюк, А. Когут.

Асторія, Н. Й. Збіркою заявляв пані С. Череватюк. Зложили: С. Скородинський \$2; Розалія Грини-
ши \$1.50; по \$1: Г. Якимів, Сте-
фанія Череватюк. Разом \$5.50.

Гейтінгс он Годсон, Н. Й. Збіркою заявляв: Катерина Вдовин, Катерина Максимів. Зложили по \$2: Катерина Вдовин, Катерина Максимів, Марія Сербанюк, Н. і Анна Антошнік; по \$1: С. і Марія Сербаньскі, І. Нотій, Ф. Олійник; по 50 ц.: Марія Вейка, Юлія Кеніс, С. Добро-
літ, Катерина Воробель; по 25 ц.: Марія Худа, Параня Мод, Марія Мигал, М. Тіла. Разом \$14.

Нью Йорк, Н. Й. Збіркою зявля-
лася членія УЧХ від 1. Станіслава
Гурин, Я. Семенко \$2; по \$1: Анна Гураль, Анна Карапура, Станіслава Гурин, Параскевія Білик, Г. Вовчук, В. Дешик, Т. Войтович
50 ц.; М. Останович 25 ц. Разом \$8.75.

Елізабет, Н. Дж. Громада при-
церк св. Петра і Павла (прикар-
патська церква) на поклик О. Ко-
мана в церкві зложила \$20. Відділ
20 УЧХ в Елізабеті \$13.

Менчестер, Н. Г. Збіркою зявляв

Ю. Латків, зібрав \$5. Когоз, Н. Г.,
Союз Українок від. УЧХ ч. 29, від.
ОДВУ ч. 13 \$25. Відділ Союзу Укра-
їнок в Амгерсті, Масс., \$15, відділ
Союзу Українок у Бронксі \$3. Пра-
вославна громада в Нью Йорку, на
14 вул., \$15. Збіркою зявляв пані:
Кравчук і Курчій.

Нью Гейвен, Конн. Від. 4. УЧХ
заявляв збіркою. Зложили по \$1:
Борезький, Шалаган, Кісіль, Пати-
нок, а по 50 ц.: Бурбела і Кулик.

Управа У.Ч.Х. ОДВУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬЮАРК, Н. ДЖ. Річні збори Бр. св.
Ів. Хрестителя, від. 76., відбулися
в неділю, 5. лютого в галі церкво-
ній, 39 Мортон ул., зараз по Ст. Бо-
жій. Збори змінені з 29. січня на
5. лютого, бо на 29. січня буде Про-
тестаційне Віче. Обов'язком кожного
члена явитися хоч раз у рік на
річні збори, бо є багато важних
справ до пологодження. Контрольна
комісія буде здавати справоздання
з цілого року, а описля буде вибір
нового уряду на 1939. рік. — Мак-
сим Сорокалів, рек. секр.

Бон тон.

Рабінер оповідає Рабінови-
чеві про свою сварню з одним
знайомим.

— А на закінчення то й
моу сказав: „Так свині йдуть
робити, пане К. Шановний
пан е дурень, грандник і ви-
кидок від суспільність“.

— Добре, але навіщо ти
говорив йому ще й „шанов-
ний пан“?

— Що значить, нащо?

Гречність нічого не коштує!

Не знайшли себе.

— Як то сталося, вуйку, що
ти дотепер не оженився?

— Цілком звичайно: я шу-
кав ідеальної жінки і вкінці
знайшов її!

— Ну, і...?

— Але з того нічого не
вийшло, бо вона шукала іде-
ального чоловіка!

ПОВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В АСТОРІІ Л. АЙ., УЛАШТОВУЄ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 28. ТРАВНЯ (MAY 28, 1939)

В БЕЛВЕДЕР ПАРКУ СТОЦЬКОГО, В ЛОНГ АЙЛЕНД,
23-50 — 94th STREET, JACKSON HEIGHTS, L. I.

І тому звертається з просьбою до всіх парохій, братств, товариств
і горожанських клубів, щоби не влаштували ніяких забав на цей день,
за що вже наперед щиро Вам дякуємо.

ЗАРЯД БР. СВ. О. КОЛОЛАЯ, ВІД. 5. У. Н. СОЮЗУ, В АСТОРІІ, Л. АЙ.
Остаємося з поважанням — П. Барнич, секр.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! — ДОХІД НА УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ
У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ — ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

В НЕДІЛЮ, 29. СІЧНЯ (JANUARY 29, 1939)

ІДЕМО ВСІ, СТАРШІ І МОЛОДЬ, НА

ЗАБАВУ

ЯКУ ВЛАШТУВУЄ МОЛОДЕЧІЯ ВІДДІЛ
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО
ВИСТАВОВОГО ТОВАРИСТВА

в Manhattan Plaza,
66-68 EAST 4th ST., NEW YORK CITY.

На цю забаву, що її влаштує молодь для придбан-
ня фондів на участь українців у світовій виставі, мо-
лодь запрошує увесь український загаль з Нью Йорку й
околиці. Старше громадянство повинно своєю числен-
ною участю спричинитись до успіху цього підприємства.
Початок в 5. годині пополудні. — Вступ 65 центів.
Комітет.

ПРІВ'Ю СВІТОВОЇ ВИСТАВИ

ПІД НАЗВОЮ

УКРАЇНСЬКА НІЧ - UKRAINIAN NIGHT

устроюють танцюристи світової вистави під проводом балетмайстра Т. ОЛЬШАНСЬКОГО

в Manhattan Center, 34th Street & 8th Ave., New York City,

в четвер 26. січня 1939., 8. P. M. (Thursday, January 26., 1939)

*. Тікети в ціні 75 ц., 55 ц. і 35 ц., можна ще набути в день вистави при касі в Manhattan Center.

Ця вистава дає образ еволюції українських танків як за-
разом історію України під княжих часів до теперішніх у
Карпатській Україні. Участь беруть крім українських тан-
цюристів також танцюристи-акробати з Радіо Сіті, Голівуду
і Метрополітан Опера Гавз.

Хорові пісні виконують професійні співаки під батучою
п. Миколи Карлаша.

Історія України в танках ділиться на 3 доби: Княжа,
Козацька і Визвольна.

В княжій добі представляється двір і дружину князя
Ігора підчас повороту з неволі, де крім тодішніх танків і
гавок почуюмо солю з „Ярославна“ (арія з опери Рогніди)
і „Слава Князеві“ (хор Карлаша).

В козацькій добі виступлять з танками козаків на Січі,
як герці, чумакі і т. п. „Рудинавання Січі“ солю відіпває
п. Карлаш, а в хоріві пісні вхолоть: „Закувала та свиза за-
зуля“, „Король-Гайка“ і „Цьвітка дрібная“.

У „Визвольній добі“ побачимо новий танок „Чотири-
кутний смерті“ (танок скелетонів), котрий представляє ви-
звольні змагання української армії: Т. Ольшанський як Сі-
човик в боротьбі з чотирма смертями. Танки чабанів, гуцу-
лів, народні танки і гавки на вільній Карпатській Україні.
Хорові пісні, крім народних-теперішніх, будуть ще відіпвані:
„Коби скорше з Гір Карпатів“ (слова і музика Ленкого) і
„Завк Верховини“. Пояснення в англійській мові дасть пані
А. Ольшанська.

Музика гуцулів на сцені під проводом п. Слаоми.

Орхестра на галі з Н.В.С. під проводом Андрія Мондіні.

Український загаль буде мати перший раз нагоду за малу
їну вступу зобачити чудові танки і пісні професійних своїх
і чужих артистів в прекрасних старинних і новітніх костюмах,
котрі покажуть багатства української культури в приготу-
ванні до Світової Вистави.

Інтересовані фільмові компанії зберуть цю виставу на
„News Reel“.

Запрошені визначніші урядники міста Нью Йорку будуть
присутні, щоби побачити „Україну в Танках“.

Небувала нагода! Тому всі приходіть!

Увага: Проситись всіх, що ще мають нерозпродані тікети,
звернути їх найпізніше в середу ввечір до Студії Ольшан-
ського, 16-58 Broadway, N. Y. City, коло 51. ул. Телефон:
Columbus 5-9427.

(Часть доходу на поміч Карпатській Україні).

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄСЬ, ЩО УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВ. ДНІСТЕР, ВІД. 361. У.Н.С., влаштовує в літнім сезоні

ДВА ВЕЛИЧАВІ ПІКНІКИ

В ULMER PARKU, В БРУКЛІНІ
від стайї 25. Єврейські десять мінут ходу.
ПЕРШИЙ ПІКНІК ВІДБУДЕТЬСЯ 4. ЧЕРВНЯ,
А ДРУГИЙ 27. СЕРПНЯ 1939.

Тому проситися ввесь ньюйорський загальний прибути численні на наш пікнік, а ньюйорські Товариства стриматися в згадані дні від своїх підприємств.
Музика, добірні, містечко, як на саї так і на площі, відпочити. Тому всі, пам'ятайте на цей день, де ви зможете весело забавитися як одна родина. Тоді Дністер ширі запрошає на цей пікнік усе ньюйорське громадянство.
ЗА УРЯД ТОВ.: Тео. Гульєра, рек. секр.

УВАГА! **ІОНГСТАВН, ОГАЙО, Й ОКОЛИЦІ** УВАГА!
ХОР „БАНДУРИСТ ПРИ УКР. ПРАВ. ГРОМАДІ”
під диригентурою і режисерою о. С. Мусійчука
ставити на сцені перший раз в Іонгставні

„НАЗАР СТОДОЛЯ”

драма Шевченка в 3 діях
з ВЕЧОРНИЦЯМИ Ніщинського
ДВА ВЕЧОРИ:

В СУБОТУ, 28. СІЧНЯ (JAN. 28) І В НЕДІЛЮ (JAN. 29, 1939)

В УКР. САЛІ, РОССЕЛ І БЕЛЛВІСТА. — Поч. точно 7. вечір.

У суботу ставитися що шукати спеціально для дітей. Тому, хто хоче прийти в дитячий, нехай приходять у суботу, бо в неділю діти не будуть допущені на сцену, хіба при асисті родичів. Вступ: старші 30 ц., діти 10 і 15.

Шановне Громадянство! Тамтого року цей хор ставив „Гриця” з „Вечорницями” з цього року ці самі Вечорниці мають нагоду почути і побачити в „Назарі Стодолі”. Приходьте всі, а не пожадуєте.

В наступну неділю, 5. лютого, в цій самій салі Свято Ольги Басара, 22.

З РУХУ ПО ВІДІЛІХ У. Н. СОЮЗУ

ПАСЕЯК, Н. ДЖ.

42 відділи при Союзі і народний праці.

В неділю, 18. грудня 1938 р. відбулися в салі У. Н. Дому в Пасейку річні збори 42 від. У. Н. Союзу. Збори відкрив голова Василь Микитин закликом до повстання з місця, щоб тим ушанувати всіх тих членів відділу, що померли.

По прочитанні протоколу з минулих зборів і пологоженні деяких місцевих справ приступлено до вибору президії до перепроходження річних зборів, до котрої ввійшли: Онуфрій Зубар, голова; секретарі, Михайло Прихан і Степан Майн, Голова Онуфрій Зубар, перебіраючи урядовання, подякував присутнім за вибір та попросив, щоб заохочувалися спокійно під час звітів урядників, а після він кожному уклань глас під час дискусії.

Наступили звіти урядників. Голова Василь Микитин сказав, що в уряді відділу, як теж серед членства, за час його урядовання панувала згода, спокій і співпраця. Те саме ствердив заступник голови, Филип Гульєра. Рекордовий секретар, Василь Юсипчук, заявив, що впливав усі дискусії й ухвали точно до протоколу. Та сказав, що впродовж року відділ цікавився також загальногромадянським життям. Він брав участь у річних важливіших з'їздах, як Конгрес Націоналістів, наради Світової. Вистави в Нью Йорку, наради Центрального Комітету міста Пасейк і околиці; брав участь у протестній акції проти Польщі за винищення українських православних церков, участь у концерті п. Соїл і п. Рудницького, з котрого дохід поверх двох соток доларів передано на Українську Лічницю у Львові, і т. д.

Обширний звіт дав фінансовий секретар, Петро Головачук. Він прочитав усі приходи й розходи за цілий рік і зазначив, що не звертаючи уваги на тяжкі часи, наш 42 відділ всетаки проявляв оживлену діяльність впродовж року, у висліді чого відділ збільшився на поверх десять членів, як також каси збільшилася на коло двісті доларів. Звіт фінансового секретаря члени вислухали з великим зацікавленням.

Касієр, Володимир Лелет, ствердив, що рахунки вповні годяться за звітом фінансового секретаря, та прочитав, як каса просперувала кожного місяця.

Контрольна комісія — Михайло Білах, Максим Гуцалюк і Мирослав Микитин — дала звіт і ствердила, що в урядованні і книжках знайшли все в повній порядку.

Після того розвинулася оживлена дискусія над звітами, у висліді якої контрольна комісія поставила внесок уклань уступаючому урядові абсолютну рішучість. Збори уклань абсолютну рішучість через акляцію і висказали всім урядникам подяку за чесну працю.

Далі винялася дискусія над будучою працею у відділі. В дискусії брали участь багато членів. Учасники дискусії говорили головну про те, як збільшити касу та як придбати якнайбільше членів до У. Н. Союзу, і т. д. Ухвалено влаштувати найменш одну імпрезу, бал, у біжучім році.

Хоч минулого року 42 відділ ухвалював перапатки на ріжні доброділі цілі в Рідні Краї і тут в Америці, то згадали річних зборів ухвалено знов одоголошено з відділової каси \$25 на такі цілі; на Карпатську Україну \$15, на українських інвалідів \$5 і на українських політв'язнів \$5. А члени від себе жертвували по \$1 на Карпатську Україну: О. Зубар, Д. Довганюк, Т. Мухний, С. Майн, М. Федорів, А. П. Капелюх жертвували \$3 на інвалідів у Львові. Разом \$33 вислано до „Об'єднання” на призначені цілі.

Після приступлено до вибору уряду на рік 1939, до котрого ввійшли: голова Василь Юсипчук, заступник Михайло Ткач; фінансовий секретар Петро Головачук; рекордовий секретар Филип Гульєра; касієр Володимир Лелет; контрольна комісія складається з родженої тут молоді: Михайло Білах, Максим Гуцалюк і Мирослав Микитин. Опікуни хорів: Пізніа Юсипчук, Петро Кузубит і Михайло Гуцалюк. Тростіє: Петро Капелюх і Петро Никіфорчин. Хоруни: Михайло Лукань і Мирослав Лелет.

По вичерпанні всіх справ голова річних зборів подякував присутнім за участь.

Відспіванням національного гімну закінчено збори.

Петро Головачук, фін. секр.

НАВОДНЕННЯ ПОПРАВИЛО МІЛІОНІ АКРІВ ЗЕМЛІ НА ЗАХОДІ

Додатково будуть готові до житку 2,500,000 акрів сухої землі, на котрій поміститься від 750,000 до 800,000 людей.

Західну частину Злучених Держав донедавна звали „великою пустинною Америки”. Сухі та напівсухі околиці колись обнимали простір біля 700,000, 000 акрів землі. Пересічно кожного року в тих околицях падають дощі, за мірялом від трьох до 20 цалів. Тому то

тільки при допомозі наводнення можна мати користь з управи землі.

До цього часу біля 20,000, 000 акрів землі наводнено заходом приватних, кооперативних, стейтських і федеральних проектів. Тепер, головну завдання тому наводненню, у закінчених стейтах живе два мільйони населення. Заряд федерального проекту наводнення сподівається знов наводнити додаткових 2,500,000 акрів вибраної сухої землі і тим постачити приміщення для додаткових 750,000 або 800,000 людей.

Державне заінтересування землею було започатковане конгресом у червні 1902 року. Від того часу заходами так званого Бюро Реклямації Злучених Держав збудовано 147 водних загат, а також каналів і водних проводів на 20,000 миль довжини. Збудовано теж величезні збірники води на загальній просторі поверх 45,000,000 акрів землі. На тринадцятих проектах збудовано 24 силових заводів, де останнього року вироблювало енергії півтретя біліона годин кінтоватів. Звищ 3,000,000 акрів землі, котрі ще перед кількома роками були пустинною, тепер віддано під управу тільки праці. З тих наводнених земель удержується приблизно 900,000 населення, а саме на фармах і в містечках, котрі повстали посеред фарм. Від

1906 року, коли повстали федеральні проекти наводнення, добуто там земельних продуктів вартості півтретя біліона доларів.

Створені праці федеральним урядом для наводнення землі самі себе оплачують. На заведенні існуючих проектів витрачено приблизно \$250,000,000, а прихлів від населення за вживання води дотепер загально було звищ \$115,000,000.

Хліборобство на наводнених землях має свої корисні і шкідливі сторони. Фармер наводненої землі звичайно неважкий вповні від погоди підчас управи рілі і продукції земельних плодів. Його загальний збір з кожного акра виносить пересічно півтретя разу стільки, як пересічного хлібороба всієї нації. Однак він мусить платити за саму воду, яку дає на свою землю, та оплачувати інші кошти, зв'язані з наводненням. Зогляду на те він має додаткові видатки, котрі припадають від \$2 до \$5 на кожний управлюваний акер землі, що заставляє його до пильнішої праці та вживання якнайменшого обшару землі. Через ті додаткові видатки його чисті приходи майже рівняються доходам інших фармерів.

Фармерство на наводнених землях вимагає великих досвідів, якщо фармер має добути найкращі вислди з своєї фарми. Фактом є, що суші землі в Америці можна поправити й управляти таксамо, як це бувало в часі найстаршої цивілізації в Єгипті, Китаю та в Індії. Тепер американські фармери виявляють подібні досвіди в сухих околицях Заходу.

Одного разу була досить сильна опозиція відносно наводнення земель на Заході, оперта на тім, що, мовляв, таке дальше поширення хліборобства може шкідливо відбитися на фармерах у східних та осередніх частинах краю. Ці побоювання почасти зникли, коли фармерські секції на Заході стали купувати фабричні мериби з середньо-західних і східних стейтів, з чого повстав ринок збуту для поближких фармерів для доставки своїх продуктів індустріальним осередкам.

Федеральні інженіри обчислюють, що може показатися необхідним у будучині наводнення більшого обшару сухої землі на Заході. Проект наводнення є тоді потрібний, коли виявиться, що наводнення земля принесє досить користей і зможе сплатити всі кошти конструкції впродовж сорок років.

ФЛІС.

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОШУКУЮ старшу вдову або дівчину у віці 45 до 50 літ до заряду дому на малій формі. Власник — безлітний вдовець. Прошу зголоситися листовно на адресу: LUC GOVAN, Union Mills Rd., Broadalbin, N. Y.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ бучерня і гротерія. Продається, бо з причини смерті в родині нема кому далі вести бізнесу. Головний до: HARRY SCHICK, 400 Pacific Ave., Jersey City, N. J.

Бруклінськй і Ньюйорскй Національнй Товариства. Пошрі! ГАРНА І ПРОСТОРА САЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ В БРУКЛІНІ 216-218 GRAND STREET

До винайму на ріжні оказії по приступній ціні. Інтересовані зовольте зголоситися до закладателя між 5 і 10 годиною вечором кожного дня. 13,5,9

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. Аналіз крові для подружжя свідства. 223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14. Gramercy 7-7697. Офісний години: рані від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рані від 10 до 12. Жінка-доктор до обслусти. X & флюороскоп.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рані від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рані від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга ширша і чеська. Офіс: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удєртейкер зярляжує погребани по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща. JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

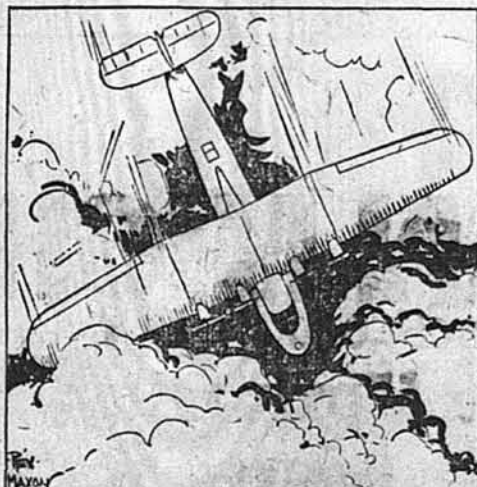
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАЙМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2565. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 8-6577.

Мертвий сезон.

— Що називають лікарі мертвим сезоном? — Час, коли всі живуть здорові.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(17)

Всі пасажири сиділи з запертим віддихом, як літак звернув ніс униз і почав стрімголов опускатися на землю. Збірники в літаку були сухі, тому Лявак не міг довше проволікати з осіданням. Та вони не знали, що є під ними: можливо, що ліси, а можливо, що горби. В однім і другім випадку це значило: катастрофа, а може й смерть.

Та втім Лявак радісно закричав: „Вода, вода, я бачу воду! Ми врятовані!” Справді під ними розтяглося мале озеро. Та воно вистарчало, щоб ціло опустити літака на нього. Опустивши літака, Лявак дав приказ усім висідати. Тарзан узяв у руки Магру, Огабі старого Грегорія, а Лявак вийшов сам і в той спосіб вони пустились до берега.

Станувши ногою на землю, старий Грегорі почав усіх наглити, щоб не переривали дороги, а ішли далі в напрямку Бонги, щоб іще перехопити Тома. Інакше, він побоювався, Том готово спрятати Гелену так, що ніхто її не відшукає. Грегорі, а також дехто з товариства думали, що літак усе-таки зробив великий шлях дороги в напрямку Бонги.

На це зо смутком завважив Лявак: „Панове, поправді вам скажу, що цілий час лету я старався вдержати літак у повітрі, маневруючи ним так, щоб виминати небезпечні вітри. Я цілком не старався придержуватися напрямку. Дуже можливо, що ми цілий час крутилися у колі”. „Це значить, ми згубили шлях”, завважив пригноблено Грегорі.